

creuament de *fetilleria/fetillat* amb el sinònim castellà *filateria* 'amulets' i 'faldornies', mot saví d'origen grec-bíblic (*phylacterium*), per al qual veg. DCEC (FILATERIA). Aconsello a aquest estudiós que aprengui més fonètica, s'hi guïi, i, amb focus menys vague i més pregon, fugi de l'embollica-quefa-fort.

Fetitx, fetitxisme, fetitxista, V. fer Fetjada, fetjarrut, fetjó, fetjot, fetjut, V. fetge

FETOR, pres del ll. *foetor*, -oris, 'pudor', derivat de *foetere* 'pudir'. □ 1.ª doc.: S. xvi.

Així DAG., i AlCM el cita de Cauliac, que deu ser de c. 1500. No recollit pels diccs. fins a Belv. (1803). Avui funciona com un mot d'ús general, no gens impopular (pron. *fetó* amb r muda, no com *amor, terror, candor, el pudor*, etc.), però amb matis d'agreujador intensiu de *pudor*. L'han usat en aquest nivell d'estil bastants escr. Renaix.: «lo tuf del bestiar, ajaçat arreu y la *fetor* del xerri --- s'esbravaren pel nou badall, descarregant l'espessida atmòsfera d'aquell antre», Pons i Mass. (*Trascant p. l. S.*, 12). Quant a Mallorca és estrany que tant el DFgra. com DAMen. donen el mot com a m., cosa no confirmada pas per AlCM, i que em sembla encara més difícil de creure que l'ús que aquest lèxic atribueix a Joan Alcover de *fetors* en plural: una i altra cosa són inoïdes (almenys en el Princ.: *fetor* és una pudor intensa i única).

No ho usà així el príncep de la poesia mallorquina en el passatge mal citat pel diccionari: «entri la ratxa qui em perfuma / amb la *fetor* d'un món podrit: / munti l'oreig que duu l'escuma / de les romponents de l'infinit!» (*Dol, O. C.*, 26b; *Cap al tard*, p. 71). «¿No te'n recordes, Joan, d'aquella tarda --- que t'escapares a dins d'una caixa de morts? Ara la caixa ets tu, i aquest ambient que t'has creat, i --- aniràs pel món duent a dins del teu cor la ròssa morta d'aqueixa essència més noble de tu mateix que fou la teva apostolicitat --- com la teva Mare, de l'equilibri i de la bondat en faràs poesia: i tot tu esdevindràs com un bagul de sàndal, per tal que el perfum de les teves virtuts no deixi sentir la *fetor* del que s'està podrint en la teva ànima», Coromines (*La Mort de Joan Apòstol*, 1924), ed. 1928, O. C., 539a.

Aquest grup de mots és doncs un cultisme. *Foetere* i els seus derivats només van prolongar-se hereditàriament com a romànics en el port. *feder*, cast. *heder*, i bearn. pirinenc *hède* o *hedí*; no és impossible, i encara menys és segur, que hi vagi haver també una continuació de FOETIDUS (a la manera de NITIDUS > *net, neta*), car el PDPF cita un oc. ant. *fet* «fétide», del qual seria derivat *fetos* «puant», cosa que sembla confirmada per la grafia *feitx* que rimant amb *adregz* figura en l'*Abril issia* del nostre Vidal de Besalú (v. 1519), la qual podria ser forma ultracorreceta per *fetx*; això ens duu a reflexionar si el cat. *fetor*, d'ús avui ben popular, no podria resultar paral·lelament d'una formació FOETID-OREM, però crec que hem de rebutjar la idea tenint en compte la data tan tardana de *fetor* en

les fonts catalanes; no obstant hi ha un *flaytor* en un text del S. xv citat pel DAG. que deu ser creuament de *fetor* amb *flairor*, i que, si se'n trobessin més rastres, podria conduir-nos a revisar aquesta conclusió.

DERIV.: *Fetid* [DOrt., 1917], ll. *foetidus. Fetidat. Fetidesa. Fetiditat. Fetorós.*

Fetus, V. secund Fetxida, fetxiga, V. fatxida

10 FEU, m., equivalent del fr. ant. i oc. ant. *f(i)eu*, provinents segurament del francic *FĒHU 'possessió, propietat', cf. gòt. *faibu* 'bens', a-al. ant. *fibu* 'bestiar', al. *vieh* id., ags. *feoh*, angl. *fee* 'paga'. □ 1.ª doc.: 976.

«Teneatis istas justicias de parrochia *Pla de Curts*, et de alia prescripta tua honore, a *feu* per me», doc. vallespirenc de 976 (si bé copiat el 1313, Alart, RLR III, 271); «ipsa egllesia Sancta Maria et ipsa decima et ipso *feo* ab integrum», Ribag., 1019 (M. Duque, *Docs. de Ovarra*, 33.8).

20 Més tard, molts docs.: «nullum alium senioraticum facere nec de *fevo* faciemus» en pergami original de 1057 (també copiat en el *Cart. de St. Cugat II*, p. 276); «que habet Bernardus Guilelmus de Roca per *feu*» 'ho té per feu', que vaig llegir en un pergami datat de 1078 a l'Arxiu episcopal de Solsona (l'any 1964), i confrontat amb la còpia de la coll. documental del Dr. Llorens; la lletra, però, segons una impressió imperita meva més aviat semblava posterior, i potser no anterior al S. XIV: «al honrat --- Bisbe d'Urgel --- de Nós --- Comtessa d'Urgel --- fem-vos saber, séyner, que En R. de S., capelà nostre és mirve de *feu* segons los altres companys seus; per què Nós pregam --- assignets a él per *feu* lo Timonal, que ja longament est estat *feu* d'altres canonges de Balager», a. 1253-69 (PPujol, *Docs. Vg. Urg.* xxviii-4ss.). Val la pena encara, per a algunes coses, de consultar sobre els feus i el feudalisme la llarga exposició de Balari, *Orig.*, 336ss. (veg. cites de la forma llatinitzada *feuum*, -eou, en docs. de 1029 i 1055, ib., pp. 338, 340).

40 És un mot que ja es troba en els nostres primers autors literaris, i en particular Lluï; més sovint, però, en forma figurada: «satisfaràs a ton voler / del mal que n'has fait, ab bé fer: / satisfaràs a ton saber, / a ton membrar e a ton poder, / que-ls dons a Déu / per ço que trastot sia seu, / ab tot son *feu*» (*Concili, NCl. III*, 132.498); «Blanquerna, qui era príncep --- humilià --- per ço que pogués pujar contemplar, en son Amat, humilitat --- d'on té son principat a *feu* e del qual à a retre conte a son Amat» (*Blanq.*, *NCl. III*, 112.22).

Sobre la discutida etimologia, veg. principalment el FEW III, 442-5 i la bibliografia que ja ell cita (comp. Gamillscheg, *EWFS*, s. v. *fief*; Bloch) i el DECH (FEUDO). De l'estudi del jurista H. Krawinkel en *Forsch. zum deutsch. Recht* (Weimar 1938, 156 pp.), es poden treure dades jurídiques d'interès, però la seva tesi d'una etimologia FISCUS 'fisc, tresor públic', 'producte tributari d'un feu' (argumentable a base de prou docs. llatins citats per Du C. i Balari, on *fiscus*, però, no és més que una llatinització convencional del mot